

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobkyně: **T. F.**
zastoupena Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem
se sídlem Ověnecká 33, 170 00 Praha 7

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky
poštovní schránka 21/OAM
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2020, č. j. OAM-1026/ZA-ZA12-VL11-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2020, č. j. OAM-1026/ZA-ZA12-VL11-2019 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 12. 5. 2020 vyslovil žalovaný nepřípustnost žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany dle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a druhým výrokem zastavil řízení dle § 25 písm. i) cit. zákona.

2. Ve svém rozhodnutí žalovaný poukázal na to, že žalobkyně tvrdí ve stávajícím řízení shodné skutečnosti pro svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany jako v řízení předcházejícím, které bylo předmětem soudního řízení, kdy zdejší soud zamítl žalobu žalobkyně a Nejvyšší správní soud v Brně nevyhověl její kasační stížnosti. K námitkám žalobkyně o zhoršené situaci v Chersonské oblasti, odkud žalobkyně pochází, pak žalovaný odkázal na vyhlášku č. 68/2019 Sb., ze dne 4. 3. 2019, která doplnila seznam bezpečných zemí původu celkem o 12 nových zemí, včetně Ukrajiny. U zemí, kterým ostatní členské státy poskytly dle směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany status bezpečné země původu, se mj. předpokládá, že v zemi jsou obecně respektována lidská práva a taková země má též dostatečné právní postupy k ochraně svých státních příslušníků.
3. Žalobkyně namítala, že má na zdejším území manžela, který zde má udělen trvalý pobyt a je invalidní, ona pečuje i o domácnost své dcery, která pracuje v nemocnici a zajišťuje tak příjem pro rodinu, v níž žije i nezletilý vnuk. V případě návratu do země původu je ohrožena nebezpečím pronásledování z národnostních a náboženských důvodů, pochází z krizové oblasti Ukrajiny a ve vlasti nemá žádné zázemí. Nuceným vycestováním by u ní navíc došlo k narušení jejího rodinného a osobního života.
4. Krajský soud v Hradci Králové dne 11. 8. 2021 pod sp. zn. 29 Az 9/2020 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení s tím, že tak učinil proto, že žalovaný řádně nedoručil napadené rozhodnutí žalobkyni a žalovanému uložil, aby toto doručil opětovně, v souladu s platnou právní úpravou.
5. Vzhledem k tomu, že žalovaný tak učinil a nově žalobkyni doručil 29. 9. 2021 totožné rozhodnutí, žalobkyně se bránila žalobou, v níž uváděla, že žalovaný byl povinen rozhodnout nově o její věci, původní rozhodnutí nemůže obstát, neboť žalovaný neměl dostatečné a aktuální podklady. Navíc nedošlo k meritornímu posouzení jejích žalobních námitek, které směřovaly na nedostatečné posouzení existence nových skutečností, zejména pak změny situace, spočívající v bezpečnosti Chersonské oblasti, která se nachází ve východní části Ukrajiny, která je stále nestabilní, uvedený region i okolní jsou pod kontrolou separatistických jednotek. Žalobkyně odkazovala i na mezinárodní podklady UNHCR a Human Rights Watch World Report 2020, které mapují tamní neutěšenou situaci.

II. Vyjádření žalovaného

6. Z písemného vyjádření správního orgánu ze dne 15. 11. 2021 vyplývá, že žalobkyně podala první žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 4. 11. 2014 a byla jí na 24 měsíců udělena mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany z důvodu naplnění podmínek § 14a, odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Bezpečnostní situace na Ukrajině byla tehdy vyhodnocena jako problematická, s tím, že nelze vyloučit nebezpečí vážné újmy v podobě ohrožení života žalobkyně z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. V dalším řízení, kdy žalobkyně žádala o prodloužení doplňkové ochrany, bylo rozhodnutím ze dne 27. 1. 2017 rozhodnuto o nevyhovění žádosti, s odůvodněním, že se politická a bezpečnostní situace v zemi původu ve srovnání s r. 2014 stabilizovala, v letech 2015 a 2016 pominuly důvody, pro které jí byla doplňková ochrana udělena, a tento závěr byl potvrzen i rozhodnutím

zdejšího soudu čj. 29 Az 16/2017 ze dne 30. 8. 2018 a následně i usnesením Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 4. 3. 2019, sp. zn. 1 Azs 310/2018.

7. Žalovaný poukazuje na to, že další žádost žalobkyně ze dne 19. 11. 2019 podaná jako druhá v pořadí splňovala definiční znaky opakované žádosti uvedené v ustanovení § 2 odst. 1 písm. f), i podmínky ustanovení § 11a odst. 1 zákona o azylu. Nejdříve posoudil přípustnost opakované žádosti, a to, zda se objevily nové skutečnosti či zjištění, které nemohly být v předcházejícím řízení předmětem zkoumání důvodů odchodu žalobkyně z vlasti. Takové okolnosti však nebyly shledány, neboť žalobkyně žádnou novou skutečnost neuvedla, opětovně sdělila, že se obává návratu na Ukrajinu z bezpečnostních důvodů, a že má v ČR rodinu. Žalovaný posoudil situaci na Ukrajině jako shodnou s dobou meritorního posuzování situace žalobkyně. Podklady, z nichž žalovaný čerpal, byly veřejné zdroje, uznávané a relevantní, ať již od orgánů veřejné správy, či partnerských úřadů členských států Evropské unie. Zdroje informací jsou v textu použitých podkladů uvedeny ve formě poznámek a kompletního seznamu zdrojů včetně příslušných internetových odkazů. Navíc bezpečné země původu definuje čl. 37 Směrnice Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, nikoliv žalovaný. Žalovaný odkázal na vyhlášku č. 68/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, a která nabyla účinnosti dne 23. 3. 2019. Uvedenou vyhláškou byl doplněn seznam bezpečných zemí původu i o Ukrajinu (s výjimkou poloostrova Krym a části Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů).
8. Žalovaný považoval za hlavní důvod žalobkyně pro její opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany snahu o legalizaci pobytu, neboť žalobkyně uzavřela sňatek s ukrajinským příslušníkem, který pobývá v ČR na základě uděleného trvalého pobytu. Legalizace pobytu mezi důvody, taxativně stanovené pro udělení azylu § 12, nepatří, právo na rodinný a soukromý život žalobkyně porušeno nebylo, neboť toto může žalobkyně realizovat prostřednictvím zákona o pobytu cizinců.

III. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud obdržel podání žalobkyně ze dne 8. 4. 2022, v němž žalobkyně odvolala svůj nesouhlas s rozhodnutím soudu bez jednání, uvedla, že v důsledku zásadní změny okolností v zemi jejího původu – rozpoutání války Ruskem na Ukrajině – nepovažuje za nutné toto zhoršení bezpečnostních rizik prokazovat, souhlasí proto s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Krajský soud tak rozhodl ve věci v souladu s ust. § 51 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“).
10. Žalobkyně poukázala na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 7. 4. 2022, čj. 4 Azs 324/2021, v němž soud považuje bezprecedentní a brutální útok na Ukrajinu, provázený zločiny na civilním obyvatelstvu za zcela zásadní zhoršení bezpečnostní situace na celé Ukrajině (tím spíše v Chersonské oblasti, kde žalobkyně bydlela). Uvedené skutečnosti není nutné dokazovat, neboť jsou všeobecně známy, není pochyb o hrozbě nebezpečí vážné újmy z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Z uvedeného důvodu je pak možné cit. skutečnosti zohlednit přesto, že nastaly až po právní moci žalobou napadeného rozhodnutí.

11. V uvedeném podání pak žalobkyně poukázala i na rozhodnutí NSS čj. 1 Azs 36/2022, kde soud řešil otázku prolomení pravidel, zakotvených v § 75 odst. 1 a § 109 odst. 5 s.ř.s.
12. Krajský soud v Hradci Králové registruje od propuknutí invaze Ruska na Ukrajinu již mnohá rozhodnutí NSS, v nichž soud vyslovil oprávněnost prolomení zásady upravené § 75 odst. 1 s.ř.s. – „při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu“. V namítaném rozhodnutí sp. zn. 1 Azs 36/2022 ze dne 24. 3. 2022 NSS soud konstatoval, že je potřebné v obdobných případech postupovat tak, aby byly dodrženy mezinárodní závazky České republiky, plynoucí z čl. 2 a 3 Úmluvy a zásady non-refoulement. NSS zejména poukázal na skutečnost, že k prolomení retrospektivního principu v řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem může dojít, je-li v souladu s čl. 10 Ústavy přímo aplikován čl. 2 a 3 Úmluvy. Tato ustanovení „je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady „non refoulement“ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila“ (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, čj. 5 As 104/2013-46). Nejvyšší správní soud pak opakovaně připustil, že v řízení o kasační stížnosti může dojít k prolomení pravidel zakotvených v § 75 odst. 1 a § 109 odst. 5 s.ř.s. z důvodu dodržení zásady non-refoulement, což bylo aprobováno i Ústavním soudem (nález sp. zn. III. ÚS 3997/19 ze dne 19. 5. 2020).
13. Nejvyšší správní soud se v uvedeném rozhodnutí zabýval argumentací posouzení Ukrajiny jako bezpečné země původu, kdy odkázal na Přílohu I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), obsahující materiální podmínky pro určení, že země původu je bezpečná. Země se považuje za bezpečnou zemi původu, pokud lze na základě tamější právní situace, uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace prokázat, že v ní obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle článku 9 směrnice 2011/95/EU, k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. NSS dále připomněl, že uvedené ustanovení je do českého právního řádu transponováno § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, který je nutné vykládat eurokonformně, bezpečnou zemi původu se dle něho rozumí stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní úmluvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
14. V citovaném případě NSS řešil otázku aplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu, v současně projednávané věci došlo k vyslovení nepřipustnosti žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany, když žalovaný uzavřel, že žalobkyně neuváděla žádnou

novou skutečnost, a navíc není ohrožena ani pronásledováním z důvodů uvedených v § 12 či hrozbou vážné újmy dle § 14a, neboť Ukrajina je dle výše cit. předpisů uznána za bezpečnou zem původu. Ze znění výše citovaných bodů je však patrné, že po podání žaloby se situace na Ukrajině významně změnila. Dle přesvědčení soudu došlo na základě všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině ke stavu, kdy dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, na rozdíl od situace, kterou z časového pohledu posuzoval žalovaný, kdy za nikoliv bezpečné území byl prohlášen pouze poloostrov Krym, a části Doněcké a Luhanské oblasti, stojí krajský soud před problémem, kdy kritéria bezpečnosti nesplňuje celé území Ukrajiny. Krajský soud je přesvědčen, že za takto vzniklé situace je na místě, aby žalovaný přehodnotil meritorně žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany, a vzal v úvahu všechny skutečnosti, jak obecně známé o bezpečnostní situaci na Ukrajině, tak dnes výše krajským soudem uvedené. Krajský soud je přesvědčen, že velmi vážná bezpečnostní situace na Ukrajině, spočívající v ozbrojeném konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou, odehrávajícím se na území země původu žadatelky, je důvodem pro prolomení zásady upravené zněním § 75 odst. 1 s.ř.s., jak uvedena v bodě 12. Z uvedeného důvodu proto soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2020, s odkazem na ust. § 78 odst. 1 a 4 s.ř.s. pak vrací současně věc k dalšímu řízení žalovanému. Správní orgán v novém řízení vezme v úvahu závěry soudu, výše uvedené (odst. 5).

IV. Náhrada nákladů řízení

15. Náhradu nákladů řízení soud nepřiznal žádnému z účastníků. Žalovaný náhradu nákladů řízení nežádal. Žalobkyni krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal z toho důvodu, že důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného byla změna bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohl žalovaný v době vydání svého rozhodnutí předvídat (§ 60 odst. 7 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 16. května 2022

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně